

RIJKSMUSEUM VAN GEOLOGIE EN MINERALOGIE TE LEIDEN BESTAAT HONDERD JAAR

Opening tentoonstelling 'Honderd jaar Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie - Het Huis van Oranje en de geologie'

Op woensdag 1 november heeft het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie te Leiden zijn honderdjarig bestaan gevierd. Ter gelegenheid van dit eeuwfeest heeft Dr. A. J. Piekaar, oud-directeur-generaal voor de wetenschappen van het ministerie van onderwijs en wetenschappen, na een voordracht over de geschiedenis van het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie door Prof. Dr. L. D. Brongersma, oud-waarnemend-directeur van het museum, de tentoonstelling 'Honderd jaar Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie - Het Huis van Oranje en de geologie' geopend.

Deze tentoonstelling, die van 1 november tot 28 april 1979 gehouden zal worden, geeft een overzicht van de ontwikkeling, die het museum in honderd jaar heeft doorgemaakt. Daarnaast wordt tevens een indruk gegeven van het veelzijdige werk, waarmee het museum zich bezighoudt en waarvan het publiek zelden iets te zien krijgt.

Op de expositie zijn delen te zien uit collecties, die vanaf de achttiende eeuw worden verzameld. Een heel bijzondere plaats wordt ingenomen door de verzamelingen, die bijeengebracht zijn door leden van het Koninklijk Huis. Een vooral door de edelstenen, die er deel van uitmaken bekend staande verzameling werd opgezet door stadhouder Willem IV en door zijn zoon, stadhouder Willem V, verder uitgebouwd. Koning Willem I schonk deze collectie in 1815 aan de Leidse Universiteit

Vanaf de oprichting van het Rijksmuseum maakt deze beroemde verzameling deel uit van het beschikbare materiaal. In de 'schatkamer' is duidelijk te zien, welke prachtige museumstukken uit dit 'Kabinet der Naturaliën' afkomstig zijn. Edelstenen zijn ook verwerkt in gebruiksvoorwerpen, die in de loop van de tijd aan leden van het Koninklijk Huis geschonken werden. Ze zijn de moeite van het bekijken ruimschoots waard, maar geven geen overzicht van de geologie.

Dat is wel het geval met een koninklijke verzameling, die het Rijksmuseum in bruikleen heeft, de collectie van Koningin Wilhelmina. Hier geen kostbare edelstenen, maar vooral gewone mineralen, gesteenten en fossielen. Een deel van dit materiaal werd geschonken, maar ook werd door Koningin Wilhelmina ijverig naar 'vondsten' gezocht.

Prof. Dr. Martin, van 1878 tot 1921 de eerste directeur van het museum, gaf in zijn wekelijkse lessen aan de jonge koningin een overzicht van de geologische verschijnselen, zoals blijkt uit de schriften met aantekeningen, die in het Archief van het Koninklijk Huis zijn bewaard. Jarenlang was een deel van deze verzameling tentoongesteld in het vroegere paleis aan het Noordeinde te Den Haag.

Honderd jaar Rijksmuseum

Het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie, dat sinds 1966 is gevestigd in de mooie zeventiende en achttiende eeuwse gebouwen van het vroegere Heilige Geest- of Arme Wees- en Kinderhuis te Leiden, kan terugzien op een lange geschiedenis. Sedert 1820 reeds kan worden gesproken van een geologische verzameling, toen ondergebracht in het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, eveneens te Leiden gevestigd.

In 1877 werd Prof. Dr. K. Martin als eerste Leidse hoogleraar in de geologie benoemd. Aan de nieuwe hoogleraar werd in 1878 het beheer van de geologische en mineralogische verzamelingen opgedragen. Sinds die tijd ziet men een zelfstandige ontwikkeling van het Geologisch Museum. In deze periode hebben de wetenschappelijke medewerkers de verzamelingen van het museum opgebouwd en vele ervan wetenschappelijk bewerkt. Waardevolle publikaties van hun hand hebben hun weg gevonden naar de geologische bibliotheken over de gehele wereld. Contacten met collega's in binnen- en buitenland, waarbij uitwisseling van feiten en ervaringen centraal stonden, hebben het museum in wetenschappelijk opzicht bekendheid gegeven.

De twee taken, die in het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie de basis vormen van waaruit ontwikkelingen in de geologische wetenschappen worden doorgegeven in tentoonstellingen, wetenschappelijke publikaties, lezingen en dergelijke zijn verzamelen en wetenschappelijk onderzoeken. Vele van deze activiteiten blijven echter verborgen voor de bezoeker. Wat men aan geologische objecten op de expositie ziet, is slechts een klein deel van het enorme bezit aan verzamelingen.

Het bestuur van de W.T.K.G. feliciteert hierbij het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie met de bereikte mijlpaal en spreekt de hoop uit dat de bestaande prettige samenwerking nog gedurende vele jaren zal worden gecontinueerd.